

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ
СІКОРСЬКОГО”**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ**

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни

«Переклад та редагування фахових текстів»

на тему: **Проблеми перекладу термінів у сфері телекомунікацій**

Студентки 4 курсу групи

ЛАЗ-81 спеціальності 035 «Філологія»

Македон Ольги

Старший викладач кафедри ТППАМ,

Кулезньова Світлана Степанівна

Кількість балів: _____ Оцінка: _____

Члени комісії: _____

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I НОВІТНЯ ІНОЗЕМНА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	7
1.1 Термінологічна лексика. Поняття, головні особливості та її класифікація	7
1.2 Класифікація новітньої термінології. Поняття та типологія неологізмів	10
1.3 Іноземна термінологія сфери телекомунікацій як вагома лінгвістична проблема	14
ВИСНОВКИ ДО I РОЗДІЛУ	16
РОЗДІЛ II СТРУКТУРА ТЕРМІНІВ ГАЛУЗІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ.....	18
2.1 Структура термінів сфери телекомунікацій. Проблематика її відтворення засобами української мови.....	18
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II.....	21
РОЗДІЛ III ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ НОВІТНЬОЇ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III	29
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	30
РЕЗЮМЕ	31
SUMMARY	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТОК А	35
ДОДАТОК Б	46

ВСТУП

Перше десятиліття 20-го століття стало початком важливого відкриття, що суттєво змінило уявлення людей щодо передачі інформації на далекі відстані. Винахід телеграфу істотно вплинув на хід історії [1].

До моменту винайдення вище вказаного винаходу, люди використовували більш складні та ненадійні варіанти для передачі будь-якого виду інформації, наприклад: для спілкування, розповсюдження новин, попередження про стихійні лиха і ворогів тощо.

Першими такими засобами були поштові голуби, запалювання вогню на високих ділянках, різноманітні звукові сигнали (наприклад за допомогою трембіти або шаманського бубна), відображення сонячних променів дзеркальними поверхнями (пізніше отримало назву «геліограф») [2].

Проте, цілком зрозуміло, що всі вище написані варіанти розповсюдження інформації були недосконалими і ненадійними. Важливість винайдення телеграфу як засобу передачі інформації ми спостерігаємо щодня і у нашому повсякденному житті, адже його створення призвело до появи більш сучасних телекомунікаційних засобів інформації.

У сучасному світі інформація може передаватися майже у будь-якому вигляді: аудіо (радіо, голосові повідомлення у соціальних мережах), зображеннями, сигналами (азбука Морзе повідомляється і приймається телеграфом), відео, шифрами, оптичними, електромагнітними, дротовими та бездротовими мережами.

Дзвінки по мобільному телефону, радіоприймачі, телебачення, інтернет, пейджери, комп'ютери, ноутбуки, планшети, смарт-годинники тощо – це речі без яких ми вже навряд чи зможемо уявити наше щоденне

життя. Світ змінюється надзвичайно швидко і важливо встигати за його шаленим ритмом.

Разом зі спрощенням процесу передачі інформації і стрімким розвитком телекомунікаційної мережі перед нами постає питання «а як зрозуміти ту інформацію, яку ми отримуємо іншою мовою?».

Перекладачі надзвичайно швидко мають влитися до течії розвитку сфери телекомунікацій і перекладати специфічну лексику та термінологію для всіх людей.

У кожній галузі є своя специфічна та професійна лексика, яка виступає досить вагомою проблемою як для пересічних людей (через різноманіття і великої кількості унікальних понять, які використовуються у певній галузі) та, звичайно ж, для перекладачів світу.

Дана курсова робота **присвячена дослідженню** проблем перекладу термінів з англійської мови на українську у сфері телекомунікацій.

Актуальність теми курсової роботи зумовлена стрімким розвитком телекомунікаційної сфери. Різноманіття та розгалуженість професійної лексики, у наданій нам галузі оновлюється з кожним днем.

Через вище вказані чинники перекладачі стикаються з досить важкими завданнями: швидко, правильно і зрозуміло адресату повідомлення перекласти подану інформацію.

Телекомунікаційна сфера не так давно почала охоплювати весь світ і зараз майже кожна людина в будь-якій точці планети може користуватися її винаходами.

Через прогресуючі процеси розвитку науковці і перекладачі не встигають оновлювати словники, посібники професійної лексики. Або ж перекладачі просто допускають типові помилки у своїх роботах. Тому ця курсова робота вирішує складності і має важливе практичне значення.

Мета курсової роботи полягає у виявленні і освітленні головних проблем пов'язаних з перекладом термінів з англійської мови на українську.

Задля досягнення мети були поставлені наступні **завдання**:

- аналіз поняття «**термінологічної лексики**», розгляд специфіки її класифікації та головних особливостей;
- виявлення та детальний аналіз проблем викликаних перекладом іноземної термінології українською мовою;
- визначення поняття телекомунікаційного дискурсу як області специфічного спілкування;
- дослідження і вивчення можливих способів відтворення новітньої телекомунікаційної термінології в українському перекладі.

Об'єктом дослідження виступає новітня телекомунікаційна термінологія англійської мови.

Предметом дослідження є англійська специфічна лексика новітньої телекомунікаційної термінології та її відтворення в українській мові.

Матеріалом дослідження в ході виконання курсової роботи слугували медійні тексти, журнали, статті англійською та українською мовами за останнє десятиліття.

Під час дослідження завдання роботи використовувались наступні **методи наукового дослідження**:

- описовий:
збір, аналіз, викладення і отриманих даних, опис їх характеристик;
- порівняльно-зіставний:
для виявлення спільних і відмінних рис при перекладі з однієї мови на іншу;
- та системний методи:
дослідження проблеми як об'єкта цілої системи.

Методична база дослідження складається з праць сучасних іноземних та українських вчених і науковців у сфері мовознавства, комунікативної лінгвістики, стилістики на тему дослідження способів перекладу термінології.

Практичне значення курсової роботи полягає у можливості її використанні для вивчення проблем перекладу телекомунікаційної новітньої термінології і їх вирішенню, адже в дослідженні наявні основні варіанти та алгоритму перекладу. Тож результати можуть бути використанні у перекладацькій діяльності, видавництві, у сфері медіа послуг.

Теоретичне значення проведеного дослідження дає нам поняття «термінологія», «телекомунікаційні системи», методів перекладу, особливості перекладу економічних текстів, що необхідно враховувати при перекладі.

Курсова робота **складається** зі вступу, трьох розділів та висновка до всієї роботи, списку використаних джерел та літератури та додатків.

РОЗДІЛ І НОВІТНЯ ІНОЗЕМНА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Термінологічна лексика. Поняття, головні особливості та її класифікація

У нашому сучасному світі всі сфери життя розвиваються дуже стрімко і впевнено. З кожним днем відбуваються все важливіші відкриття для світу. Наука, електроніка, техніка, медицина, космонавтика, телекомунікаційна сфера – це далеко не весь перелічений список сфер, що зараз зазнає змін і нових відкриттів.

Зі стрімкого росту різноманітних галузей до складу мов потрапляють все нові і нові терміни та визначення, характерні для специфічної сфери.

Перед мовознавцями світу постає важливе завдання давати назви та знаходити еквіваленти для термінологічної лексики. Для того, щоб з'явилася можливість у людей безперешкодно звертатись до зарубіжних джерел, насамперед має бути виконаний якісний переклад.

Тож розглянемо поняття термінології, як важливий елемент новітнього перекладознавства. «Термінологія - розділ лексикології, який вивчає **терміни** різних галузей знань» [3].

В свою чергу термін позначає: «Слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо» [4].

О. Реформатський у своїй роботі стверджує, що: «Терміни – це слова спеціальні, обмежені своїм особливим значенням; слова, які прагнуть бути

однозначними як точне позначення поняття і назви предмета. Це необхідно в науці, техніці, політиці та дипломатії» [5].

Наприклад можемо привести наступні поняття: *суверенітет* (політика), *крижмо* (етнографія), *апокрифічна книга* (література), *пресвітеріанство* (релігія) та інші.

Через швидкий темп збільшення кількості нових специфічних термінів з'явилася проблема недостатньої кількості сучасних словників з неологізмами та малої кількості еквівалентів певної сфери у складі мови на яку здійснюється переклад.

Для фахівця перекладача певної специфічної новітньої галузі важливо мати не тільки знання іноземних мов, а і бути обізнаним у сфері, з перекладом якої має справу. Навряд чи освічений перекладач художньої літератури зможе правильно перекласти вірно технічну професійну лексику для фізиків, не маючи знань пов'язаних з нею.

Надалі розглянуто основні характерні ознаки-маркери термінологічної лексики.

До основних *ознак терміна* мовознавці відносять наступні поняття:

- *Системність*; («кожний термін входить до певної терміносистеми, у якій має термінологічне значення, а за межами своєї терміносистеми він може мати зовсім інше значення») [6].
- *Точність*; («термін повинен якнайповніше й найточніше передавати зміст поняття, яке він позначає, неточний термін може бути джерелом непорозумінь між фахівцями») [6].
- *Стислість і лаконічність*.
- *Прагнення до однозначності* у межах своєї терміносистеми; («якщо більшість слів загальноживаної мови багатозначні, то більшість термінів – однозначні, це зумовлено їх призначенням, але повністю

усунути багатозначність не вдається. Якщо термін є багатозначним, автор має будувати текст так, що б було зрозуміло значення: *судова справа, (особова справа)* [6].

- *Наявність дефініції;* («кожний науковий термін має дефініцію (означення), яка чітко окреслює, обмежує його значення») [6] .
- *Інтернаціональний характер.*
- *Стилістична нейтральність.*
- *Відсутність синонімів, емоційно-експресивного забарвлення, омонімів, та наявності характерної образності.*
- *Незалежність та самостійність від контексту.*
- *Стислість і відкритість системи;* («виявляється у звичних процесах її термінологізації») [6].
- *Ре- і детермінологізація.*
- *Стандартність.*
- *Прозорість внутрішньої форми терміна* («поліпшує його сприйняття і збереження у терміносистемі») [6].
- *Динаміка;* («термін має бути стандартним, тобто його потрібно вживати лише в тій формі, які зафіксовано у словнику. *Діловодство, але не діловедення; меню, а не стравотис*») [6].

Термінологія будь-якої сфери може поповнюватися кількома шляхами:

1. Спосіб вторинної номінації.

Тобто використання вже існуючих слів для назви нових понять. Характерним для цього способу є утворення багатозначності слів, що може заплутати перекладачів надалі.

2. Словотвірний спосіб.

До вже існуючих слів мови додаються префікси або суфікси, скорочення слів та складання слів з основами. Наразі цей спосіб є найпродуктивнішим на найбільш вживаним у галузі словотвору вже багато років.

3. Спосіб запозичення.

Відбувається заміна наукового поняття терміну іншомовним словом.

4. Синтаксичний спосіб творення термінів.

При утворенні термінів цим способом, наукові поняття отримують назву у результаті використання словосполучень.

1.2 Класифікація новітньої термінології. Поняття та типологія неологізмів

У підпункті 1.2. наведені основні класифікації новітніх термінів; визначення поняття «неологізмів»; та типологічних принципів класифікації неологізмів. Визначено, що за *структурними моделями* терміни можна класифікувати за наступними критеріями:

- однокомпонентні (*файл*);
- двокомпонентні (*біржа праці*);
- трикомпонентні (*кореляція цифрових зображень*);
- багатоконпонентні (*балони для газу під високим тиском*).

Однокомпонентні терміни зазвичай виражаються іменниками (*дуга, клітина*), проте можуть траплятися у вигляді прикметників (*комічне*), дієслів (*абсорбувати*) та рідше прислівників (*модерато*).

За своєю поширеністю та власне значенням терміни бувають:

Загальнонауковими термінами, тобто ті, що доступні для розуміння та використання в усіх наукових сферах);

Міжгалузевими. Вони мають однакове значення для схожих суміжних дисциплін (наприклад для фізики та хімії).

Та *вузькоспеціалізованими* термінами. Це ті, що використовуються лише в своїй науковій галузі і є незрозумілими для інших.

Д.С. Лотте у своїх наукових працях стверджує, що *«термін не має потреби в контексті, як звичайне слово, тому що він:*

- член певної термінології, що й виступає замість контексту;
- може вживатися ізольовано, *наприклад* у текстах реєстрів або замовлень в техніці;
- повинен бути однозначним не взагалі в мові, а в межах певної термінології» [7].

У зв'язку з бурхливим розвитком телекомунікаційної сфери, коли щодня науковці, вчені винаходять все нові технології, нові способи і засоби передання інформації, росте і кількість термінів для позначення її складових. Через швидкий темп збільшення кількості нових слів, терміни не встигають увійти до вжитку до розмовної лексики. Саме тому ці терміни визначаються «неологізмами».

Неологізми

Неологізм в енциклопедії «Українська мова» зазначений як «слово, а також його окреме значення, які з'явилися в мові на певному етапі її розвитку (загальномовні неологізми) або були вжиті тільки в певному акті мовлення, тексті чи мові окремого автора (стилістичні або індивідуально-авторські)» [8].

Велика кількість неологізмів не засвоюються у лексиці будь-якої мови і тому має коротку історію свого розвитку. Зазвичай з'являються та швидко вибувають із вжитку жаргонізми та слова розмовної мови (*літун* (*льотчик*),

мобільник). У іншому випадку, якщо слово приживається і залишається вживаним – це слово перестає бути неологізмом (слово «вітамін» було новим терміном, що з'явився лише у 1913-му році завдяки К. Функу; а зараз для нас це слово звичайного вжитку, значення якого ми всі розуміємо і без словників).

Більшість слів нашої сучасної лексики, що ми зустрічаємо щодня включають саме поняття, які ще донедавна були неологізмами. І тяжко повірити, що ще менше ста років тому назад ці слова ще ніхто не знав, люди звертались до словників, перекладачів, книг аби дізнатись їх значення.

Але всупереч цьому, наш світ стрімко почав свій розвиток і неологізми набагато швидше потрапляють до звичайної розмовної лексики кожного з нас. Такими словами донедавна були: *памперс, інтернет мережа, гугл, спікер, контент-менеджер, вебінар, айті технології, корупція*.

В.І. Заботкіна у своїх працях розподілила неологізми *відповідно до способу їх утворення*, на чотири наступні групи:

1). *Фонологічні* неологізми — ті, які були утворені завдяки злиттю окремо взятих звуків. Їх основною характерною ознакою є незвична форма утворення, адже вони є штучно вигаданими (*monochromatic*). Цей спосіб використовується найчастіше, порівняно з іншими, проте мовознавці вважають його найменш продуктивним.

Фонологічні неологізми також прийнято класифікувати за типами їх творення:

- неологізми, похідні від вигуків (*zizz*);
- ті, що походять від сленгу (до яких окрім вуличної лексики також відносяться до цієї категорії слова тюремного, бандитського сленгу, наприклад: *damm right*);
- утворені шляхом звуконаслідування (відтворення імітації звуків, що можна почути у реальному житті).

2). *Неологізми-запозичення* іншомовних слів. Кожна мова світу має велику кількість лексики запозиченої з інших мов (найчастіше сусідніх до неї країн). До цієї групи також відносять ксенізми та варваризми.

Варваризм — «звуконаслідувальне слово, що означало у греків «незрозумілу мову», бурмотіння» [5]. Прикладом може слугувати слово «*retrograde* (англ.)», яке було взято з французької мови, але зараз увійшло до широкого вжитку і є звичайним літературним словом в англійській лексиці.

Ксенізми є запозиченими словами, що характерні культури певної країни та не мають цілковитих відповідників або синонімів у мові, на яку здійснюється переклад, наприклад «*kung fu*» - специфічне бойове мистецтво, родом з Китаю.

3). *Семантичні* неологізми;

4). *Синтаксичні* слова, утворені поєднанням вже існуючих мовних знаків [9].

До основних факторів, що спричинили бурхливе утворення неологізмів вчені-мовознавці відносять:

Позамовний фактор. У процесі появи нових термінів росте потреба надавати їм назви, наприклад: *принтер, гіпсокартон.*

Та *інтралінгвальний фактор* з метою заміни попередніх термінів новими, зумовленої наступними чинниками:

- прагненням економії кількості мовних одиниць;
- уніфікації номінативних моделей;
- надання більш точного найменування;
- оновлення стилістичної та експресивної лексики;
- з соціально-політичних, пуристичних, евфемістичних поглядів [10].

1.3 Іноземна термінологія сфери телекомунікацій як вагома лінгвістична проблема

Як вже було зазначено у попередніх підпунктах, термінологія є наразі однією з головних і новітніх проблем для сучасного перекладача.

Одним з найбільш перспективних ринків сьогодні вважається напрямок передачі зв'язку. Телекомунікаційні системи вирішують завдання надання безперебійного якісного зв'язку в межах міста, області, країни чи світу (маючи на увазі для інтернет-доступу, мобільного зв'язку, цифрового і аналогового телебачення тощо).

Термін телекомунікація означає сукупність пристроїв і програм, які дозволяють передачу різного роду інформації по каналам (кабельним, оптоволоконним, ефірним або супутниковим) на далекі відстані. Телекомунікаційні системи - це новітні і найперспективніші технології з обробки інформації: в ході передачі даних їх перетворюють і згодом декодують.

За специфікою комунікацію поділяють на односпрямовану і двоспрямовану. Якщо в першому випадку передача даних проходить шлях від центру до кількох абонентів (наприклад, телебачення і радіо), то в другому підтримується також і зворотний зв'язок.

Неймовірно стрімкий технологічний прорив і затребуваність послуг населенням, державою, корпораціями дозволили ринку телекомунікацій вирости в кілька разів за останні півтора десятиліття. З 1990 по 2007 рік частка ВВП телекомунікацій в світі виросла з 1,7% до 3,7%. З усього обсягу послуг, що надаються світовою економікою, 4,7% припадають на частку електрозв'язку. Кожен другий житель планети має мобільний телефон, а

кожен п'ятий – доступ до Інтернету. Практично весь світовий приріст користувачів припадає на ці два напрямки телекомунікацій.

З кожним днем охочих потрапити працювати до найперспективнішої сфери все більше. Але отримання необхідних знань та інформації здається неможливим без вивчення досконало іноземної мови оригіналу, якими видається необхідна література.

ВИСНОВКИ ДО I РОЗДІЛУ

Інтерес перекладачів до проблем перекладу іноземної лексики в сфері телекомунікацій в даний час стрімко зростає, як пропорційно зростає й інтерес користувачів та розробників до самої мережі Інтернет.

Першочергова і найбільш актуальна проблема в роботі з іноземною літературою цієї галузі є вибір відповідного еквівалента новоутвореному терміну. Ключовими і найбільш інформативними словами та визначеннями, несучими основне смислове навантаження інформаційного тексту даної тематики.

Термін має тенденцію до однозначності, однак це не означає його повну незалежність від контексту і стає проблемою для перекладачів масштабів нашої планети.

Терміни виникають в мові з метою конкретизації інформації, передачі її в більш стислому і точному вигляді, мінімізуючи ймовірність довільного тлумачення тексту. Велика частина термінів у сфері телекомунікацій виникає в англійській мові в зв'язку з особливостями розвитку технологій.

Від перекладача вимагається знання не тільки іноземних термінів, а й відповідної україномовної термінології, а також розуміння тонкостей її вживання. Вирішальну роль в діяльності перекладача при перекладі термінології відіграє двомовний словник. Від якості його складання залежать швидкість і результат роботи.

Через складний і багатогранний характер термінів можуть виникнути труднощі при їх перекладі. Головна проблема при перекладі текстів, пов'язаних з телекомунікаційної галузі – це катастрофічна нестача словників термінів даної тематики.

Телекомунікації розвиваються, охочих працювати у цій сфері дедалі більше, але недостача перекладеної інформації гальмує процес всесвітнього розвитку.

Помилки у перекладі термінології обов'язково призводять до зміни початкової суті комунікативної функції тексту. Що робить майже неможливим правильне передання інформації. Тому перекладачеві необхідно ретельно вивчити не тільки безпосередньо іноземну мову а і обов'язково область науки та техніки, в якій він працює.

Найважливішу роль в даному процесі відіграє компетентність перекладача, здатного сфокусуватися на головних аспектах тексту і адекватно перевести іноземний термін.

Його завдання ускладнюється браком спеціалізованих словників необхідної тематики, розробка і створення яких допомогло б упорядкувати цей лексичний пласт і зробити термінологію більш зрозумілою і доступною широкому колу споживачів та працівників телекомунікаційних систем. Що, у свою чергу, беззаперечно допомогло б пришвидшити процеси розвитку.

РОЗДІЛ II СТРУКТУРА ТЕРМІНІВ ГАЛУЗІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

2.1 Структура термінів сфери телекомунікацій. Проблематика її відтворення засобами української мови.

Стрімке зростання комп'ютерних технологій у світі створило безліч нових термінів і абревіатур. Здебільшого ці слова є запозиченими з англійської мови.

Проблеми перекладу телекомунікаційних термінів є надзвичайно важливими у наш час, особливо тих, що відносяться до галузі інформаційних технологій (далі – ІТ).

Комп'ютерні терміни англійської мови та їх класифікація

Слід зазначити, що однією із головних задач перекладача – є віднайти у мові перекладу слово еквівалентне його значенню. Слово-еквівалент – «термінологічний еквівалент, що є лексичною одиницею мови перекладу максимально наближеного до лексеми мови перекладу; що описує те ж спеціальне поняття і виконує ту ж функцію незалежно від контексту» [11].

Проте нових термінів все більшає, але відповідних їх значенню еквівалентів катастрофічно не вистачає. Тоді, у випадку відсутності еквівалента у мові перекладу, перекладачі звертаються до методів перекладу так званих *«безеквівалентних термінів»*, тобто ті, які не мають слова максимально близькому за значенню.

Умовно терміни за своєю будовою поділяються на:

- Прості (мають у власній будові лише одне слово).
- Складні (мають більше двох слів у будові).

- Терміни-словосполучення.
- Аббревіатури.

За ступенем спеціалізації значення терміни поділяються на наступні категорії:

- Загальнонаукові терміни.
- Міжгалузеві терміни.
- Вузькогалузеві терміни (слова, які вживаються лише у певній галузі).

Усі терміни з ужитку людей пов'язаних з телекомунікаціями можемо умовно поділити на кілька категорій. Перша з них, як вже було зазначено у першому розділі - *неологізми*, створені спеціально для опису якогось нового явища. Найчастіше вони з'являються за рахунок поєднання двох коренів.

«*Showstopper*», дослівно - «зупиняє показ». Так називають будь-які недосконалості коду, що здатні відсунути термін випуску нового продукту.

«*Breadcrumbs*», дослівно - хлібні крихти. А фактично позначає шлях від кореневої папки або головної сторінки сайту до розділу, що проглядається в даний момент.

Друга категорія – *старі слова, які набули нового значення*. Вони не втратили колишнє значення, а стають багатозначними, тобто якщо їх вживають в контексті телекомунікацій, потрібно розглядати саме нове трактування.

Прикладом може слугувати слово «*root*» буквально перекладається як «*корінь*», але фахівці телекомунікацій називають так користувача, що має необмежені можливості в даній операційній системі.

«*Buffer*» - не тільки автомобільний пристрій для амортизації. В телекомунікаційній сфері (в нашому випадку галузі ІТ) це англійське слово використовують у значенні «області пам'яті для тимчасового зберігання даних».

До третьої категорії можна віднести терміни, які програмісти використовують на основі подібності процесів.

Наприклад слово «*merge*» перекладається як «злиття/поєднання» і використовується для опису процесу об'єднання двох і більше частин програмного коду, також використовується у 3D моделюванні ігор та фільмів.

Не менш часто зустрічаються різні *аббревіатури*. Як і в українській мові, в англійській вони виходять шляхом складання перших букв довгої назви.

«*BLOB*» звучить як «крапля», але насправді це «*Binary Large Object*» або «великий бінарний об'єкт».

«*OSS*» - програмне забезпечення з відкритим кодом, який може допрацювати кожен бажаючий. Англійською це скорочення розшифровується як «*Open Source Software*».

Існують досить кумедні терміни-каламбури. Вони також складаються з двох слів, але будуються за принципом схожого звучання.

«*Brogrammer*» - програміст, якого складно відразу ідентифікувати як представника цієї професії. Адже всупереч стереотипам про похмурих, тихих і замкнутих молодих людей в окулярах, він є цілком відкритим, товариським і життєрадісним.

Представників сфери телекомунікацій стає дедалі більше в Україні, охоче беруть нові слова на озброєння, і дуже стрімко деякі з них навіть стають загальноновживаними. Складно знайти людину, впевненого користувача комп'ютера та не знає, що «*краш*» - це «*виліт*» програми або гри, збій в її роботі.

Важливо зазначити, що «*краш*» це похідна від англійського терміна «*crash*», що має буквально значення «*аварія/поломка*».

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

Сьогодні телекомунікаційні терміни використовують фахівці всіх посад і професій, так чи інакше пов'язаних з інформаційними технологіями. І для того, щоб підтримати розмову у вузькому колі професіоналів, або почати розвиватися у цій галузі, тоді варто ознайомитися з її термінологією.

Під час практичних занять з іноземної мови, студенти мають можливість працювати з технічними текстами, які мають велику кількість нової термінології. Невідповідність або навіть незначні помилки у перекладі термінів можуть бути перешкодою у точній передачі інформації та впливають на кінцевий результат.

Безпосередньо сам переклад ІТ термінології вимагає відповідних знань студентів у цій області, а також розуміння термінів англійської мови та знань термінології української мови. У перекладі технічних текстів велике значення має взаємодія терміна з контекстом, завдяки чому визначається значення слова.

Слід зазначити, що багато англійських термінів уже не потребують перекладу, тому що вони отримали загального значення (наприклад, диск, файл, програма). Існує також велика кількість запозичень: Windows, e-mail, host, а також «хибні друзі перекладачі», наприклад data, image, rating.

Телекомунікаційні терміни сьогодення класифікуються такими категоріями:

- Неологізми;
- Старі слова, що набули зараз нового значення;
- Терміни, що використовуються на основі подібності процесів;
- Абревіатури.

У наступному розділі дослідимо перекладацькі способи перекладу *безеквівалентних* термінів.

РОЗДІЛ III Перекладацькі стратегії відтворення новітньої телекомунікаційної термінології англійської мови в українському перекладі

У попередніх розділах та підпунктах ми вже дослідили, що проблема перекладу термінології сфери телекомунікацій є масштабною та вагомою у світових масштабах.

При перекладі термінів спеціалізованої літератури нерідкі випадки відсутності в словнику значення необхідного терміна. В результаті цього перед перекладачем постає «завдання побудови еквівалента *безеквівалентного* терміна», яку можна вирішити за допомогою міжмовних трансформацій. Стрімкий розвиток телекомунікаційної сфери спричинив бурхливу появу *безеквівалентних* термінів.

Цей вид термінів позначає відсутність правильного і точного слова-еквівалента у мові перекладу. Тож далі розглянемо перекладацькі трансформації, за допомогою яких доцільно перекладати *безеквівалентні* терміни.

До цих перекладацьких трансформацій вчені-мовознавці відносять такі типи:

1. *Лексичні трансформації.*
2. *Лексико-семантичні трансформації.*
3. *Лексико-граматичні трансформації.*

До останньої категорії відносяться такі поняття як *антонімічний переклад, експлікація, компенсаційний переклад, нульовий переклад.*

Згідно з дослідженнями Я.Й. Рецкера можна виділити сім основних трансформацій:

- 1) диференціація значень;
- 2) конкретизація значень;

- 3) генералізація значень;
- 4) смисловий розвиток;
- 5) антонімічний переклад;
- 6) цілісне перетворення;
- 7) компенсація втрат у процесі перекладу [12].

Н.А. Читаліна вирішила об'єднати конкретизацію та диференціацію [13].

Граматичні трансформації інколи відносять до окремої групи, або розглядають у складі лексико-граматичних трансформацій. Ми розглядаємо у поєднаному вигляді, тому також сюди відносяться такі поняття, як: розчленування і возз'єднання пропозицій, граматичні заміни, конверсію, дослівний переклад [14].

Л.К. Латишев надав означення *лексичним перекладацьким трансформаціям* як «відхилення від словникових відповідностей» [15]. Фактично, коли через невідповідність значення слова у словнику зі змістом та контекстом перекладачі застосовують саме спосіб лексичної трансформації.

У свою чергу В.І. Карабан розподілив лексичні трансформації на:

- конкретизацію значення слова;
- генералізацію значення слова;
- додавання слова;
- вилучення слова;
- заміну слова однієї частини мови на слово іншої частини мови;
- перестановку слова [16].

Однозначна сто відсоткова відповідність частин мови при перекладі трапляється не так і часто. В такому випадку рекомендується звернутися до способу *замінної трансформації*. Тоді наприклад, прикметник може бути замінений іменником у процесі перекладу, а вже іменник у свою чергу

замінений дієсловом. «*Mechanical engineers*» доречно буде перекласти як «інженери-механіки», а не «механічні інженери».

До основних прийомів перекладу телекомунікаційних термінів, для того, щоб усунути і полегшити основні проблеми при виконанні поставленого завдання, мовознавці відносять:

- транскодування;
- антонімічний переклад;
- калькування;
- описовий переклад.

Конкретизація поняття

Я.Й. Рецкер визначає *конкретизацію* як «заміну слова вихідної мови з ширшим значенням слова іншої мови з більш вузьким значенням» [17]. «Генералізація – це заміна слова, що має більш вузьке значення, словом з більш широким значенням. Цей прийом прямо протилежний прийому конкретизації» [18].

Приклади конкретизації: «*facility*» - здатність, об'єкт, уміння.

Генералізації: «*calculating machines*» - обчислювальна техніка.

Заміна частини мови

Особливість полягає в тому, що вони в мінімальному ступені відбиваються на переданому змісті – не несуть за собою істотних змістовних втрат або модифікацій [19]. Т.Р. Левицька вважає, що вони викликані різними нормами сполучуваності в англійській і українській мовах [20]. При певних умовах заміна форми числа в процесі перекладу може застосовуватися як засіб створення оказіональної відповідності [21].

Наприклад: «*academy figure*» - академічна фігура

«*mechanical engineers*» - інженери-механіки.

Вилучення слова

Вилучаються семантично надлишкові елементи оригіналу, тобто ті елементи сенсу, які певним чином дублюються в оригіналі, або передача яких мовою перекладу може порушити норми останньої [22].

Цю трансформацію не завжди влучно використати при перекладі. Вилучати можна ті елементи сенсу, що певним чином дублюються за нормами мови першотвору, збереження яких може порушити норми твору [23].

Я.Й. Рецкер вважає вилучення виправданим з точки зору адекватності перекладу, передусім норм мови перекладу, усунення в тексті перекладу тих плеонастичних або тавтологічних лексичних елементів, які за нормами мови перекладу є частинами імпліцитного смислу тексту [24].

Наприклад: «*unorganized body signal*» - немодульований сигнал.

Транскодування

В. І. Карабан у своїй роботі виділяє наступні види транскодування:

1. Транслітерація.
2. Транскрибування (транскрипція/розшифровка тексту).
3. Змішане транскодування.
4. Адаптивне транскодування [25].

Транслітерація вважається найпростішим способом для перекладачів. Це процес перекладу, коли літери мови оригіналу тексту замінюються літерами алфавіту мови на яку здійснюється переклад.

Наприклад «*indicator*» – ми перекладаємо як «індикатор»;

«*file*» як файл; «*Internet*» – Інтернет.

Таблицю правил транслітерації літер українського та англійського алфавіту наведено нижче на рисунку 2.1.

Українська	Трансліт	Українська	Трансліт	Українська	Трансліт
А	a	І	i, yi *	Ф	f
Б	b	Й	i, y *	Х	kh
В	v	К	k	Ц	ts
Г	h, gh **	Л	l	Ч	ch
Ґ	g	М	m	Ш	sh
Д	d	Н	n	Щ	shch
Е	e	О	o	Ь	
Є	ie, ye *	П	p	Ю	iu, yu *
Ж	zh	Р	r	Я	ia, ya *
З	z	С	s	'	
И	y	Т	t		
І	i	У	u		

* Другий варіант вживається на початку слова.

** Після літери "з" вживається "gh". В інших випадках - "h".

Рисунок 2.1. – Офіційні правила транслітерації української та англійської мов

Кабінетом Міністрів України 27-го січня 2010-го року затвердив офіційною транслітерацію цього зразка (див. на рис. 2.1.) [26].

Наступним видом транскодування є *транскрибування* (також можна зустріти назви: транскрипція або спосіб розшифровки тексту). Цим способом аудіоматеріали перетворюють на друкований текст. Диктовка, конспектування усних лекцій, вебінарів, запис тексту пісень, аудіокниг – це всім нам знайомі способи транскрибування.

Прикладом *змішаного виду транскодування* нам слугує слово «*interface* – *інтерфейс*».

Прикладами *адаптивного транскодування* є: «*profile* – *профіль (користувача)*», «*module* – *модуль*».

«Особливо часто транскодування термінів відбувається, коли термін у мові перекладу складається з міжнародних терміноелементів латинського або давньогрецького походження» [27].

Калькування

Калькування – «це передача не звукового, а комбінаторного складу слова, коли складові частини слова (морфеми) чи фрази (лексеми) перекладаються відповідними елементами мови перекладу» [28].

Відмінна риса цього способу перекладу – утворення нових слів або словосполучень у мові, на яку здійснюється переклад, шляхом копіювання структури слова мови оригіналу.

«Калькування можна застосовувати тільки за умови збереження перекладним відповідником норми вживання і сполучуваності слів в українській мові» [29].

Наприклад: «*filesystem*» – файлова система;

«*computing node*» – обчислювальний вузол;

«*mainframe computers*» – універсальні комп'ютери.

Антонімічний переклад

Антонімічний переклад – це «трансформації стверджувальної конструкції на негативну чи навпаки, при цьому відбувається заміна одного зі слів у реченні вихідної мови на його антонім у мові перекладу» [30]. Основною метою цього типу перекладу є досягти максимальної натуральності в мові перекладу, шляхом запобігання великої кількості заперечень та протиставлень у тексті.

У рамках цього типу перекладу допускається не тільки використання антонімічних або протиставних конструкцій, а і перекладом іншими словами і словосполученнями, які виражають протилежну думку.

Наприклад: «*White paid little attention to his resentment*» [31].

«Уайт не звернув ніякої уваги на його обурення» [32].

Описовий метод

При перекладі тексту цим способом лексична одиниця замінюється словосполученням або реченням, яке влучно описує та уточнює її значення. Головним недоліком методу опису є кількість слів, що використовуються для пояснення; а перевагою – точність опису визначення.

Приклад с телекомунікаційного терміна: «*bug*» - помилка, яка виникла у програмі, або в апаратній частині;

«*Traffic*» - потік даних, що передаються по мережі.

Також доречно використовувати описовий метод для перекладу термінів-скорочень (або часткових скорочень).

Наприклад: «*e-commerce*» - комерційна діяльність із виключним застосуванням електронних систем;

«*e-broker*» - брокер, який співпрацює зі своїми клієнтами через мережу Інтернет;

«*VPN (Virtual Private Network)*» - приватна мережа зв'язку, де в якості магістралі використовується мережа передачі даних загального користування.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

Проблема перекладу термінів телекомунікацій набуває все більших масштабів, та у зв'язку з цим еквівалентів у мові, якою перекладають – катастрофічно не вистачає. Адже щодня з'являються все нові і нові терміни, для перекладу яких перекладачі змушені звертатися до перекладацьких трансформацій.

Чимала кількість мовознавців присвятили свої праці дослідженню саме цих трансформацій. Наприклад: О. Герасімова, Т. Кияк, Ж. Мацак, О. Пономарів, Е. Скороходько, А. Стегалюк, Д. Фурт, С. Ярема та ін. (Герасімова, 2016; Кияк, 2007; Мацак, 2008; Пономарів, 2002; Скороходько, 2002; Стегалюк, 2014; Фурт, 2018; Ярема, 2002).

Існує велика кількість перекладацьких стратегій задля відтворення новітньої телекомунікаційної термінології англійської мови в українському перекладі.

До найпопулярніших і найбільш зручних типів відносяться:

- Транскодування;
- Калькування (дослівний переклад);
- Вилучення слів;
- Фонографічна заміна;
- Заміна частин мови;
- Додавання слів;
- Транспозиція;
- Описовий метод;
- Еквіваленція;
- Адаптація;
- Антонімічний переклад.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

В результаті проведених нами досліджень встановлено, що телекомунікаційна сфера сьогодні займає провідну роль у світі за розвитком, популярністю і впливом на людей. Швидкий темп розвитку телекомунікацій пропорційно спричинив бурхливу кількість появи нових термінів. Українська мова не зазнає таких швидких темпів створення точних і влучних еквівалентів задля перекладу. Тому перекладачі стикаються з питанням «як можна перекласти слова, якщо немає їх прямих відповідників-еквівалентів у мові, якою здійснюється переклад.

Головна мета даної курсової роботи полягала у виявленні і освітленні головних проблем пов'язаних з перекладом термінів з англійської мови на українську.

Поставлені нами завдання на початку роботи були успішно виконані:

- відбувся аналіз поняття «термінологічної лексики», розглянута специфіка її класифікації та особливостей;
- детально проаналізували проблеми, викликані перекладом іноземної термінології українською мовою;
- дослідили і вивчили можливі способи відтворення новітньої телекомунікаційної термінології в українському перекладі.

Виходячи з поставлених завдань, виявилось можливим розкриття основних проблем та їх успішному розв'язанню.

На закінчення слід сказати, що всі поставлені завдання були успішно виконані і мета дослідження була досягнена. Результати аналізу можна використовувати в суміжних областях, що стосуються сфери інформаційних технологій, теле- та радіо сфері, оптичній та електромагнітній галузі. Тобто в усіх сферах, пов'язаних з передачею, отриманням та обробкою інформації.

РЕЗЮМЕ

Тема даної курсової роботи: «Проблеми перекладу термінів у сфері телекомунікацій».

У поданій курсовій роботі аналізуються особливості і основні проблеми перекладу телекомунікаційної термінології. Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Перший розділ присвячено новітній іноземній телекомунікаційній термінології. Розглянуто специфіку та класифікацію термінологічної лексики. Проаналізовано поняття «термінологічної лексики», типологію неологізмів.

Другий розділ містить в собі елементи теорії та аналізу елементів роботи. Було розглянуто та проаналізована структура термінів сфери телекомунікацій. Проблематика її відтворення засобами української мови.

За результатами проведеного аналізу виявлена основна проблематика при перекладі термінів телекомунікаційної сфери та проведений детальний аналіз проблем, викликаних перекладом іноземної термінології українською мовою. Досліджено способи відтворення термінів у перекладі. Було визначено поняття телекомунікаційного дискурсу як області специфічного спілкування.

Ключові слова: *термінологія, безеквівалентна лексика, телекомунікації, перекладацькі трансформації.*

Робота складається з 46 сторінок, містить 32 джерела, список проаналізованих термінів, таблицю.

SUMMARY

The topic of this course work is "Problems of translation of terms in the field of telecommunications".

The given course work analyzes the features and main problems of translation of telecommunication terminology. The structure of the work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of sources and applications.

The first section is devoted to the latest foreign telecommunications terminology. The specifics and classification of terminological vocabulary are considered. The concept of "terminological vocabulary", the typology of neologisms is analyzed.

The second section contains elements of theory and analysis of elements of work. The structure of terms in the field of telecommunications was considered and analyzed. Problems of its reproduction by means of the Ukrainian language.

According to the results of the analysis, the main problems in the translation of telecommunications terms were identified and a detailed analysis of the problems caused by the translation of foreign terminology into Ukrainian was conducted. Methods of reproduction of terms in translation are investigated. The concept of telecommunication discourse as an area of specific communication was defined.

Key words: *terminology, non-equivalent vocabulary, telecommunications, translation transformations.*

The work consists of 46 pages, contains 32 sources, a list of analyzed terms, a table.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

- [1] **І. Шаров, Характери Нового світу, Київ: Арт Економі, 2018.**
- [2] Я. В. Шийка, О. М. Яремко та С. С. Думич, Технічна електроніка в телекомунікаціях: навч. посіб. для студ. спец. 6.050903 «Телекомунікації» Ін-ту телекомунікацій, радіоелектрон. та електрон. техніки, Львів: М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т «Львів. політехніка», 2011.
- [3] В. Кубійович, Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.], Париж—Нью-Йорк: Молоде життя, 1955-1995.
- [4] В. Т. Бусел, Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) 5-те видання, Ірпінь: Перун, 2005.
- [5] О. О. Реформаторський, Введение в языковедение, Москва: Просвещение, 1967, pp. с. 542, 536.
- [6] Л. Є. Азарова, Професійне спілкування науково-технічних працівників і студентів інженерних спеціальностей, Вінниця: ВНТУ, 2008.
- [7] Д. Лотте, Утворення системи науково-технічних термінів/основи побудови науково-технічної термінології, Вече, 2000.
- [8] В. М. Русановський, Українська Мова, Київ: ім. М. П. Бажана, 2000.
- [9] В. І. Заботкіна, Новая лексика современного английского языка, Высшая школа, 1989, p. с. 126.
- [10] О. Д. Пономарів, Стилїстика сучасної української мови, Київ: Либідь, 2000, pp. с. 78-84.
- [11] Н. А. Каганская, Современная рентгенохирургическая лексика, Москва: Радиология-Пресс, 2008, pp. с. 89-94.
- [12] Й. Я. Рецкер, Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода, Москва, 1974, p. с. 38.
- [13] Н. А. Читаліна, Учись переводить (Лексические проблемы перевода), Москва, 1979, p. с. 56–75.
- [14] В. Н. Комісаров, Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз., Москва, 2004, p. с. 253.
- [15] Л. К. Латишев, "Курс перекладу", 1981, p. с. 180.
- [16] В. І. Карабан, Переклад англійської наукової і технічної літератури, 2001, pp. с. 38-54.
- [17] Я. Й. Рецкер, Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода, Москва, 1974, p. с. 56.
- [18] Я. Й. Рецкер, Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода, Москва, 1974, p. с. 60.
- [19] К. Л. Латышев, Курс перевода, Москва, 1981, p. с. 255.

- [20] Т. Левицька, Зачем нужны грамматические трансформации при переводе, 1971, р. с. 89.
- [21] В. Н. Комисаров, Слово о переводе, Москва, 1973, р. с. 78.
- [22] А. Л. Бурак, Перевод и межкультурная коммуникация. Этап 1 : Уровень слова, Москва, 2002, р. с. 6.
- [23] В. С. Виноградов, Перевод. Общие и лексические вопросы, Москва, 2006, р. с. 306.
- [24] Я. Й. Рецкер, Практика и теория перевода, Москва, 2009, р. с. 240.
- [25] В. І. Карабан, Теорія і практика перекладу з української мови на, Вінниця: Нова Книга, 2003, р. с. 605.
- [26] Ю. В. Тимошенко, «Про впорядкування транслітерації,» Київ, 27 січня 2010 р. N 55.
- [27] Т. Р. Левицька, «Теория и практика перевода [Текст],» Изд. лит-ры на ин. яз., Москва, 2003.
- [28] Глумачний англо-російсько-український словник транспортних термінів, Одеса: Одеський нац. мор. ун-т, 2007, р. с. 286.
- [29] Л. М. Черноватий, «Психолінгвістичні основи теорії педагогічної граматики [Текст],» Основа, Харків, 2006.
- [30] Л. С. Бархударов, Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода, Москва, 1975, р. с. 240.
- [31] O. Henry, Cabbages and Kings, New York: Simon & Schuster, 2014, р. р. 176.
- [32] О. Генрі, Королі і Капуста, А.С.К, 2006, р. с. 704.

Список проаналізованих термінів

№	Термін англійською мовою	Український переклад	Трансформації
1.	4X (forex – foreign exchange)	Іноземна валюта	Експлікація
2.	A double game	Подвійна гра	Калькування
3.	A rough circle	Нерівне коло	Антонімічний переклад: негативізація
4.	A standard key-combination	Стандартна комбінація клавіш	Калькування
5.	AAT	Середній час доступу	Експлікація
6.	Academy figure	Академічна фігура	Заміна частини мови
7.	Access code	Код доступу	Калькування
8.	ADR	Адреса	Експлікація
9.	Adware	Програмне забезпечення, яке автоматично відображає або завантажує рекламні матеріали, такі як банери або вспливаючі вікна, коли користувач на сайті	Експлікація
10.	Air-pressure	Тиск	Компресія з вилученням слова
11.	Algorithm	Алгоритм	Транслітерація
12.	Analysis	Аналіз	Транслітерація
13.	Animation	Анімація	Адаптивне транскодування
14.	Antitheft unit	Пристрій протиугінної сигналізації	Конкретизації
15.	Antivirus program	Антивірусна програма	Транслітерація
16.	AP	Приймач-передавач безпроводної мережі	Експлікація
17.	App	Застосування	Експлікація
18.	Application server	Сервер додатків	Часткове калькування
19.	Archived file	Архівний файл	Часткове калькування
20.	Artificial neural network	Штучна нейронна мережа	Транскрипція і калькування
21.	AS	Один із вихідних керівних сигналів мікросхеми пам'яті, який генерує процесор чи контролер пам'яті	Експлікація
22.	Audio adapter	Звукова плата	Калькування
23.	Audio data	Аудіодані	Часткове калькування

24.	Audio-visual document	Аудіовізуальний документ	Часткове калькування
25.	Auto load	Автоматичне завантаження	Калькування
26.	Autopilot	Автопілот	Транслітерація
27.	AUX	Допоміжний	Експлікація
28.	AVI	Формат для зберігання відеофільмів, синхронізованих зі звуком; формат AVI	Експлікація
29.	Backend	Програмно-апаратна частина сервісу, що відповідає за функціонування його внутрішньої частини	Експлікація
30.	BIOS (basic input/output system)	Базова система введення-виведення	Калькування зі зміною послідовності компонентів словосполучення
31.	Block chain	Блокчейн	Транслітерація
32.	Bookmark	Робити закладку у браузері	Експлікація
33.	Books	Література з ІТ	Генералізація
34.	Bounds	Границі, межі	
35.	Browser	Браузер	Транскрибування
36.	Buffer	Буфер	Транслітерація
37.	Buffer memory	Буферна пам'ять	Часткове калькування
38.	Bug	Помилка, яка виникла у програмі, або в апаратній частині	Експлікація
39.	Bug fix	Робота над помилками і їх виправлення	Експлікація
40.	Burning	Запис компакт-диска	Експлікація
41.	Bus mouse	Шинна миша	Калькування
42.	Business application	Програма комерційних розрахунків	Експлікація
43.	Cache memory	Кеш-пам'ять	Часткове калькування
44.	Calculating machines	Обчислювальна техніка	Генералізація
45.	Card	Карта	Адаптоване транскодування
46.	Cartridge	Картридж	Транскрибування
47.	Catalog	Каталог	Транслітерація
48.	Checkbox button	Прапорець	Компресія
49.	Chemically treated cork layers	Хімічно оброблений корок	Компресія з вилученням слова
50.	Circuit	Дріт	Контекстуальна заміна
51.	Cluster	Кластер	Транскрибування
52.	Coagulate	Випікати	Контекстуальна заміна
53.	Coefficient	Коефіцієнт	Транслітерація
54.	Color printer	Кольоровий принтер	Транскодування

55.	Command	Команда	Адаптоване транскодування:
56.	Commutator	Комутатор	Транслітерація
57.	Commentator	Коментатор	Транслітерація
58.	Composite key	Композитний ключ	Транскрипція і калькування
59.	Computer	Комп'ютер	Транскрибування
60.	Computer platform	Комп'ютерна платформа	Транслітерація
61.	Computing node	Обчислювальний вузол	Калькування
62.	Console	Консоль	Транслітерація
63.	Consumer preferences	Уподобання споживачів	Семантичне калькування
64.	Content page	Сторінка в тематичній мережі	Експлікація
65.	Control panel	Панель управління	Транскрипція і калькування
66.	Controller	Пристрій керування периферійним устаткуванням	Експлікація
67.	Cookie	Засіб, визначене в протоколі HTTP і дозволяє серверу або сценарієм відстежувати статистичну інформацію про клієнтської робочої станції	Експлікація
68.	Credibility check	Перевірка на вірогідність	За допомогою прийменників
69.	Cross fade	Плавний перехід від одного звукового фрагмента або відеокліпа до іншого	Експлікація
70.	Current drive	Поточний дисковод	Транскрипція і калькування
71.	Cyberbullying	Кібербулінг	Транслітерація
72.	Cybernetics	Наука про загальні закони керування множиною взаємозв'язаних об'єктів, кожний з яких здатен сприймати, запам'ятовувати й переробляти інформацію	Експлікація
73.	Cybernetics	Кібернетика	Адаптивне транскодування
74.	Data	Данні	Калькування
75.	Data warehouse	Інформаційне сховище	Транскрипція і калькування
76.	Database key	Ключ до бази даних	Калькування
77.	Decoder	Декодер	Транслітерація
78.	Defragmentation	Процес оновлення та оптимізації логічної структури розділу	Експлікація

		фізичного диску з метою забезпечити зберігання файлів у неперервній послідовності кластерів	
79.	Deluxe	Розширена версія програмного пакета, яка включає додаткові програми чи можливості	Експлікація
80.	Design	Дизайн	Транскрибування
81.	Digital	Діджитал	Транслітерація
82.	Diode	Діод	Транскодування
83.	Disk storage	Дискова пам'ять	Транскрипція і калькування
84.	Display	Дисплей	Транслітерація
85.	DMA (direct memory access)	Прямий доступ до пам'яті	Калькування зі зміною послідовності компонентів словосполучення
86.	DML (data manipulation language)	Мова маніпулювання даними	Калькування зі зміною послідовності компонентів словосполучення
87.	Document window	Вікно документа	Калькування
88.	Documents	Документи	Транслітерація
89.	Domain	Домен	Адаптоване транскодування:
90.	Dot-community	Район зосередження компаній, що здійснюють свою діяльність через Інтернет	Експлікація
91.	Dot-con artist	Кібер-шахрай	Експлікація
92.	DPB (disk parameter block)	Блок параметрів диска	Калькування зі зміною послідовності компонентів словосполучення
93.	Driver	Драйвер	Транскрибування
94.	E-broker	Брокер, який співпрацює зі своїми клієнтами через мережу інтернет	Експлікація
95.	E-mail	Імейл	Транслітерація
96.	Emitter	Емітер	Транскодування
97.	Enter	Ентер (клавіша)	Транслітерація
98.	Error checking	Контроль помилок	Транскрипція і калькування
99.	Excerpt page	Сторінка з цитатою	Експлікація
100.	Exchange rate	Курс обміну	Підставний переклад
101.	Facility	Здатність, об'єкт, уміння	Конкретизація
102.	Failed	Невдалий	Антонімія
103.	Failed	Не зроблений/неуспішний	Антонімія
104.	File	Файл	Транслітерація

105.	File transmission	Передача файлів	Часткове калькування
106.	File system	Файлова система	Транскрипція і калькування
107.	Firewall	Міжмережевий екран, брандмауер (апаратні або програмні засоби міжмережевий захисту)	Експлікація
108.	Framework	Програмний продукт, система чи платформа, основна мета якої – полегшення, спрощення, створення і підтримка різного роду проектів, програм, послуг і сайтів	Експлікація
109.	Freeware	Безкоштовне програмне забезпечення	Експлікація
110.	Frontend	Кольори, відступи, стрілочки, всякі кнопки та інша візуальна частина, доступна для користувача	Експлікація
111.	FTP	Протокол передачі файлів	Експлікація
112.	Gigaflops	Мільярд операцій з рухомою (плаваючою) комою (крапкою) за секунду	Експлікація
113.	Google toolbar	Панель інструментів Google	Експлікація
114.	GUI	Графічний інтерфейс застосунку	Експлікація
115.	Hackerazzi	Людина, яка зламує електронну пошту знаменитостей, їх рахунки для отримання певних даних з комп'ютера	Поєднання описового методу з транслітерацією та транскрипцією
116.	Hard disk	Жорсткий диск	Часткове калькування
117.	HCL	Список, якій містить перелік комп'ютерів і периферійного устаткування, для якого виробником перевірено правильність функціонування даного продукту	Експлікація
118.	HDI	Технологія високої щільності з'єднань для монтажу багато кристальних модулів	Експлікація
119.	HDR	Верхній колонтитул	Експлікація
120.	Heat resistant plastic	Термостійкий пластик	Компресія з вилученням слова
121.	Help window	Вікно допомоги	Калькування

122.	H-media	Гіперсередовище	Експлікація
123.	Host	Хост	Транслітерація
124.	Host header	Хост хедер	Транслітерація
125.	Hot keys	Гарячі клавіші	Транскрипція і калькування
126.	Hotdot	Дуже успішна інтернет компанія	Експлікація
127.	Hyperlink	Гіперпосилання	Часткове калькування
128.	Image	Зображення	Калькування
129.	Image recognition	Розпізнавання зображення	Транскрипція і калькування
130.	Implementation	Імплементация	Адаптоване транскодування:
131.	Inactive window	Неактивне вікно	Калькування
132.	Indicator	Індикатор	Транслітерація
133.	Information system	Інформаційна система	Транслітерація
134.	Initial program load	Початкове завантаження	Калькування
135.	Inoperable	Вимкнений	Антонімічний переклад: позитивізація
136.	Installation	Установка	Калькування
137.	Interface	Інтерфейс	Змішаний вид транскодування
138.	Internet	Інтернет	Транслітерація
139.	Internet explorer	Програма-браузер для перегляду сайтів	Експлікація
140.	Internet-banking	Інтернет-банкінг	Транслітерація
141.	IP –address	IP адреса	Напівкалькування аббревіатур
142.	JavaScript	Яваскрипт	Транслітерація
143.	LAN cable	LAN-кабель	Напівкалькування аббревіатур
144.	Language keywords, variables, function names, and other identifiers must always be typed with a consistent capitalization of letters	Ключові слова, імена змінних, функцій та будь-які інші ідентифікатори мови повинні завжди містити однакові набори великих та малих літер	Заміна загальноновживаного слова загальнонауковим.
145.	Laser	Лазер	Транслітерація
146.	Laser light	Лазер лайт	Транскодування
147.	Light filters	Світлофільтри	Компресія з вилученням слова
148.	Line service	Лінійна служба	Калькування
149.	Line watermark	Лінійний водяний знак	Калькування
150.	List items	Абстрактний тип даних, що є впорядкованим набором значень	Експлікація
151.	Literal	Значення, вказане безпосередньо в тексті програми	Експлікація

152.	Loader	Завантажувач	Калькування
153.	Loading	Завантаження	Калькування
154.	Log	Текстовий файл звіту, в який записують усі дії, які виконує програма, і їх результати	Експлікація
155.	Login email	Адреса електронної пошти	Експлікація
156.	L-tube	Вакуумні трубки дециметрового передавача	Експлікація
157.	Machine-oil	Масило	Компресія з вилученням слова
158.	Machinery accurate stereoscopy	Стереоскопічна точність машини	Калькування
159.	Magnetic bubble memory	Запам'ятовувальний пристрій на циліндричних магнітних доменах	Експлікація
160.	Magnetic disk	Магнітний диск	Часткове калькування
161.	Mailbox	Поштова скриня	Транскрипція і калькування
162.	Mainframe computers	Універсальні комп'ютери	Калькування
163.	Managed floating rate	Коригуючий курс	Підставний переклад
164.	Matrix	Матриця	Адаптоване транскодування:
165.	Matrix printer	Матричний принтер	Транскрипція і калькування
166.	Maximum acceleration	Шалена швидкість	Контекстуальна заміна
167.	Mechanical engineers	Інженери-механіки	Заміна частини мови
168.	Memory card	Карта пам'яті	Калькування
169.	Menu	Меню	Адаптоване транскодування
170.	Minimized window	Згорнуте вікно	Калькування
171.	Mobile speaking robot	Рухомий робот, який здатний говорити	Експлікація
172.	Modal	Модальний	Калькування
173.	Modal window	Модальне вікно	Калькування
174.	Model	Модель	Транскодування
175.	Module	Модуль	Адаптивне транскодування
176.	Monitor	Монітор	Калькування
177.	Motor	Мотор	Транслітерація
178.	Mouse pad	Килимок миші	Калькування
179.	Moveable window	Пересувне вікно	Калькування
180.	MS-DOS (Microsoft Disk Operating System)	Дискова операційна система фірми Microsoft	Калькування зі зміною послідовності компонентів словосполучення
181.	Multimedia	Мультимедіа	Транслітерація
182.	Multiple accredit	Множинне акредитування	Калькування
183.	Native mode	Режим роботи у власній системі команд	Експлікація

184.	Navigation	Навігація	Адаптивне транскодування
185.	Nested elements	Спосіб представлення вкладених множин у реляційних базах даних	Експлікація
186.	Network neighborhood	Мережеве оточення	Транскрипція і калькування
187.	Non-mouse program	Програма, яка не підтримує роботу з мишкою	Експлікація
188.	Not disaggregative	Цільний	Антонімія
189.	Not impossible	Можливий	Антонімія
190.	Nucleus	Ядро операційної системи	Експлікація
191.	Operator	Оператор	Транслітерація
192.	Optomechanical mouse	Оптомеханічна миша	Калькування
193.	Order interval	Цикл замовлення	Підставний переклад
194.	Ordered list	Функція визначена на множині натуральних чисел яка набуває значення на об'єктах довільної природи	Експлікація
195.	OSI model	Модель OSI	Напівкалькування аббревіатур
196.	Outernet	Традиційні засоби масової інформації	Експлікація
197.	Page	Сторінка	Калькування
198.	Patent	Патент	Транскрибування
199.	Peak	Пік	Транскрибування
200.	Pen mouse	Миша-ручка	Калькування
201.	Periscope	Перископ	Транскодування
202.	Personalized home	Персональна домашня сторінка	Експлікація
203.	Photoelectric cell	Фотоелемент	Компресія з вилученням слова
204.	Platform	Платформа	Адаптивне транскодування
205.	Plotter	Плотер	Транслітерація
206.	Plugin	Модуль, що підключається	Експлікація
207.	Podcast	Підкаст	Транслітерація
208.	Policy module	Модуль керування використанням ресурсів	Експлікація
209.	Port	Порт	Транслітерація
210.	Portal	Портал	Транслітерація
211.	Primary window	Первинне (основне) вікно	Калькування
212.	Printer	Принтер	Транслітерація
213.	Privacy key	Ключ секретності	Калькування
214.	Process	Процедура	Транскрипція і калькування
215.	Processor	Процесор	Транслітерація

216.	Processor-specific code	Програма, прив'язана до певного процесора	Експлікація
217.	Production	Продакшн	Транслітерація
218.	Profile	Профіль	Адаптивне транскодування
219.	Pro-forma invoice	Рахунок-проформа	Перестановка
220.	Program	Програма	Транслітерація
221.	Protection key	Ключ захисту	Калькування
222.	Protocol	Метод передачі даних	Експлікація
223.	Provider	Провайдер	Транскрибування
224.	Radio button	Перемикач	Компресія
225.	Radio program	Радіо програма	Транслітерація
226.	Rating	Рейтинг	Калькування
227.	Release	Реліз	Транслітерація
228.	Reload	Перезавантажувати	Калькування
229.	Resistor	Резистор	Транскрибування
230.	Ring network	Кільцева мережа	Транскрипція і калькування
231.	Risk testing	Перевірка на ступінь ризику	За допомогою прийменників
232.	Robot's molasses-slow brain	Робот «тугодум»	Компресія з вилученням слова
233.	Router	Маршрутизатор	Калькування
234.	Scanner	Сканер	Транслітерація
235.	Self-cooling	Самоохолодження	Калькування
236.	Self-loading	Самозавантаження	Калькування
237.	Server	Сервер	Транслітерація
238.	Shareware	Умовно-безкоштовне програмне забезпечення, з яким можна працювати протягом певного часу	Експлікація
239.	Signal	Сигнал	Транскрибування
240.	Soft	Софт	Транслітерація
241.	Software	Програмне забезпечення	Експлікація
242.	Speeding	Порушувати правила	Генералізація
243.	Spoiler	Спойлер	Транслітерація
244.	Stability and control are the major problems in devising such machines	Забезпечення стабільності роботи та надійності управління –головні проблеми в конструюванні таких машин	Трансформація додавання
245.	Staging	Проміжна версія сайту, викладка для тестувальників	Експлікація
246.	Start page	Стартова сторінка	Часткове калькування
247.	Status	Статус	Транслітерація
248.	Storage unit	Блок пам'яті	Конкретизації
249.	Stringer	Стрингер	Транслітерація
250.	Stringer	Стрингер	Транслітерація

251.	Student	Студент, учень, учений, той, хто щось досліджує, вивчає	Конкретизація
252.	Subscriber	Вихідний пристрій відтворення даних	Експлікація
253.	Substitution	Заміщення	Калькування
254.	Switcher	Людина, яка перейшла працювати в іт програмування з іншої сфери діяльності	Експлікація
255.	System	Система	Транслітерація
256.	System key	Системний ключ	Калькування
257.	System unit	Системний блок	Калькування
258.	Tag	Тег	Транслітерація
259.	Target search	Пошук цілі	Калькування
260.	Telecourse	Навчальна програма по телебаченню	Експлікація
261.	Teleshopping	Замовлення покупок по телефону	Експлікація
262.	Television	Телебачення	Напівкалькування
263.	Thing	Річ, діло, предмет, справа, явище	Конкретизація
264.	To access	Отримувати Доступ	Експлікація
265.	To be ignorant	Бути несвідомим (стосовно чогось)	Антонімія
266.	To disable	Блокувати, закривати	Антонімія
267.	To DM (direct message)	Відправляти пряме повідомлення (писати в приватні повідомлення)	Експлікація
268.	To e-mail	Надсилати електронною поштою	Експлікація
269.	To google	Гуглити	Транслітерація
270.	To hack	Хакнути	Транслітерація
271.	To ignore	Не помічати	Антонімія
272.	To tap	Тапнути	Транслітерація
273.	To update	Апдейтнути	Транслітерація
274.	Toner	Тонер	Транскрибування
275.	Traffic	Потік даних, що передаються по мережі	Експлікація
276.	Tristimulus values	Координати кольору	Перестановка
277.	Two-button mouse	Двокнопкова миша	Калькування
278.	Unabbreviated	Повний	Антонімія
279.	Unallowed	Заборонений	Антонімія
280.	Unicode escape sequences	Екрановані послідовності юнікода	Перестановка
281.	Unit	Одиниця, параграф, розділ	Конкретизація
282.	Unorganized body signal	Немодульований сигнал	Компресія з вилученням слова
283.	USB	Двосторонній послідовний інтерфейс, що допускає	Експлікація

		динамічне підключення до комп'ютера периферійних пристроїв	
284.	User	Юзер	Транскрибування
285.	Utility	Утиліти	Транслітерація
286.	Video	Відео	Транслітерування
287.	Viewer	В'юер	Адаптоване транскодування:
288.	Virus	Вірус	Транскодування
289.	Virus resistance	Стійкість до ураження Комп'ютерним вірусом	Компресія з додаванням слів
290.	Voice mail	Голосова пошта	Калькування
291.	VPN (virtual private network)	Приватна мережа зв'язку, де в якості магістралі використовується мережа передачі даних загального користування	Експлікація
292.	WAN-port	Вен-порт	Напівкалькування аббревіатур
293.	Web forgery	Фальсифікація	Компресія
294.	Webinar	Вебінар	Транслітерація
295.	Web-page	Web-сторінка	Напівкалькування аббревіатур
296.	Wi-Fi network	Wi-Fi мережа	Напівкалькування аббревіатур
297.	Windows	Віндовс	Транслітерація
298.	Wizard	Інтерактивний інструмент для покрокового виконання різних операцій	Експлікація
299.	Work	Об'єм роботи	Конкретизація
300.	E-commerce	Комерційна діяльність із виключним застосуванням електронних систем	Експлікація

Рисунок 2.2 – Офіційні правила транслітерації української та англійської мов

Українська	Трансліт	Українська	Трансліт	Українська	Трансліт
А	a	Ї	i, yi *	Ф	f
Б	b	Й	i, y *	Х	kh
В	v	К	k	Ц	ts
Г	h, gh **	Л	l	Ч	ch
Ґ	g	М	m	Ш	sh
Д	d	Н	n	Щ	shch
Е	e	О	o	Ь	
Є	ie, ye *	П	p	Ю	iu, yu *
Ж	zh	Р	r	Я	ia, ya *
З	z	С	s	'	
И	y	Т	t		
І	i	У	u		

* Другий варіант вживається на початку слова.

** Після літери "з" вживається "gh". В інших випадках - "h".